
Souhrnná teritoriální informace Ázerbájdžán

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Baku (Ázerbájdžán) ke dni 15. 5.
2020 14:31

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

---

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.15)
3. Vztahy země s EU (s.21)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.23)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.28)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.34)
7. Kontakty (s.40)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Ázerbájdžán je sekulární muslimský stát v oblasti Jižního Kavkazu s převážně turkickým obyvatelstvem, který ve své novodobé podobě vznikl po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991. Navzdory jeho poloze na břehu Kaspického moře jej lze považovat za vnitrozemský stát, neboť postrádá přímý přístup ke světovému oceánu.

Ekonomice Ázerbájdžánu jednoznačně dominuje těžba ropy a zemního plynu, které taky představují kolem 90 % veškerého vývozu. Mezi nejvýznamnějšími zahraničními obchodními partnery v této oblasti vystupuje i ČR, která dodávkami z Ázerbájdžánu pokrývá kolem 1/3 své spotřeby surové ropy.

Prudký pád cen ropy na světových trzích v roce 2015 naplno odhalil nebezpečí plynoucí z přílišné orientace ázerbájdžánského hospodářství na jedno jediné odvětví. Krize umocněná dlouhodobým posilováním amerického dolaru a souběžnou devalvací měn řady sousedních států měla za následek značné zpomalení výkonu ekonomiky, s jehož následky se země nestihla plně vyrovnat, než ji počátkem roku postihla dvojitá krize v podobě ještě prudšího pádu cen ropy a pandemie COVID-19.

Ázerbájdžánské vedení si vážnost stávající situace uvědomuje a snaží se problémům čelit podporou rozvoje neropných odvětví ekonomiky, jako je zemědělství, chemický a zpracovatelský průmysl a stavebnictví. Nehledě na stávající problémy Ázerbájdžán nadále zůstává nejsilnější ekonomikou v regionu s podílem 60 % na celkovém HDP (údaje dle MMF za rok 2018) i suverénně největším exportérem.

Hlavním bezpečnostním i zahraničně-politickým tématem zůstává i nadále konflikt s Arménií o oblast Náhorního Karabachu a sedmi přilehlých okresů.

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu

- Ázerbájdžánská republika (Ázerbájdžán)
- Azərbaycan Respublikası

Složení vlády

- *Prezident:* İlham Aliyev
- *Viceprezidentka:* Mehriban Aliyeva
- *Vedoucí administrativy prezidenta:* Samir Nuriyev
- *Předseda vlády:* Ali Asadov

- *První vicepremiér:* Yagub Eyyubov
- *Vicepremiér:* Shahin Mustafayev
- *Vicepremiér:* Ali Achmadov

- *Ministr dopravy, spojů a informačních technologií:* Ramin Guluzade
- *Ministr ekologie a přírodních zdrojů:* Mukhtar Babayev
- *Ministr energetiky:* Parviz Shahbazov
- *Ministr financí:* Samir Sharifov
- *Ministr hospodářství:* Mikayil Jabbarov
- *Ministr kultury a turistiky:* Abulfaz Garayev
- *Ministr pro mimořádné události:* gen. mjr. Kamaladdin Heydarov
- *Ministr mládeže a sportu:* Azad Rahimov
- *Ministr obranného průmyslu:* gen. plk. Madat Guliyev
- *Ministr obrany:* gen. plk. Zakir Hasanov
- *Ministr práce a sociálních věcí:* Sahil Babayev
- *Ministr spravedlnosti:* Fikrat Mammadov
- *Ministr školství:* Jeyhun Bayramov
- *Ministr vnitra:* Vilayat Eyvazov
- *Ministr zahraničí:* Elmar Mammadyarov
- *Ministr zdravotnictví:* Ogtay Shiraliyev
- *Ministr zemědělství:* Inam Karimov

Instituce podřízené kabinetu ministrů

- *Agentura pro potravinovou bezpečnost:* Goshgar Tahmazli
- *Celní správa:* Safar Mehdiyev
- *Pohraniční stráž:* Elchin Guliyev
- *Služba státní bezpečnosti:* Ali Nagiyev
- *Státní agentura pro cestovní ruch:* Fuad Nagiyev
- *Státní komise pro městskou výstavbu a architekturu:* Anar Guliyev
- *Státní komise pro otázky rodiny, žen a dětí:* Bahar Muradova
- *Státní komise pro otázky vlastnictví:* Karam Hasanov
- *Státní komise pro práci s diasporou:* Fuad Muradov
- *Státní komise pro práci s náboženskými organizacemi:* Mubariz Gurbanli
- *Státní komise pro uprchlíky a vnitřně přesídlené:* Rovshan Rzayev
- *Státní migrační služba (cizinecká policie):* Vusal Huseynov
- *Státní služba pro otázky mobilizace a odvodu:* Arzu Rahimov
- *Státní statistická komise:* Tahir Budagov
- *Zahraniční zpravodajská služba:* Orkhan Sultanov

Parlament (Milli Medžlis)

- *Předsedkyně parlamentu:* Sahiba Gafarova
- *První místopředseda parlamentu:* Ali Huseynli
- *Místopředseda parlamentu:* Adil Aliyev
- *Místopředseda parlamentu:* Fazail Ibrahimli

Další významné státní instituce

- *Guvernér Centrální banky:* Elman Rustamov
- *Prezident státní ropné společnosti (SOCAR):* Rovnag Abdullayev

- Ředitel státního ropného fondu (SOFAZ): Israfil Mammadov

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

- Počet obyvatel: ca. 10 milionů
- Počet obyvatel na km²: 114

V roce 1973 se průměrný roční přírůstek obyvatelstva dostal pod 2% na 1000 obyvatel a dále klesá. Dle posledních dostupných dat ázerbájdžánského statistického úřadu činí roční přírůstek obyvatelstva 0,9 % na 1000 obyvatel. Průměrná délka života je 71,6 let pro muže a 76,8 let pro ženy.

Z celkového počtu obyvatel Ázerbájdžánu:

- 53 % žije ve městech, 47 % na vesnicích;
- 49,9 % tvoří muži, 50,1 % ženy;
- 39,4 % je ve věku 0-24 let;
- 71,6 % je v produktivním věku (15-64 let).

Národnostní složení (dle údajů 2009):	Vyznávaná náboženství (dle údajů 2009):
<ul style="list-style-type: none"> • Azeři: 90,6 % • Lezgini: 2,0 % • Rusové: 1,3 % • Arméni: 1,3 % • Tališi: 1,3 % • Avari: 0,6% • ostatní: 2,9% 	<ul style="list-style-type: none"> • Islám: 96% (ca. 2/3 šiitě, 1/3 sunnitě) • Křesťanství: 3% • ostatní: 1%

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Nominální HDP (mil. USD)	53 076	37 867	40 867	47 112	48 048	30 700
Nominální HDP (mil. AZN)	54 380	60 425	70 338	80 092	81 861	64 835
HDP/obyv. (USD, PPP)	18 020	17 458	17 541	18 098*	18 640*	18 260
Růst reálného	1,1	-3,1	-0,3	1,4	2,2	-2,9

HDP (%)						
Růst spotřebitelských cen (%)	7,7	15,5	7,9	1,6	2,4	4,7
Nezaměstnanost (%)*	5,3	5,5	5,5	5,4	5,3	9,5
Bilance běžného účtu (mil. USD)	-222	-1 363	1 685	6 051	4 365	-1 212
Populace (mil.)	9,6	9,7	9,7	9,8	10	10,2
Konkurenceschopnost	40/140	37/138	35/137	60/140	58/141	---
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	5/7	---
*odhad Economist Intelligence Unit						
Zdroj dat: Economist Intelligence Unit, MMF, OECD						

Co se týče celkového stavu ekonomiky, Ázerbájdžán objektivně dosáhl ohromujícího úspěchu, když se mu v poměrně krátkém čase podařilo konsolidovat hospodářství těžce poznamenané prohranou válkou v Náhorním Karabachu a vnitropolitickou krizí první poloviny 90. let. O velikosti tohoto úspěchu vypovídá skutečnost, že se dnes jako jediná ze zemí jihokavkazského regionu řadí mezi státy s vyššími středními příjmy (upper-middle income) dle metodologie Světové banky. Zásadní roli při dosažení tohoto úspěchu sehrály zásoby ázerbájdžánské ropy, které byly na základě dohod o dělbě zisků (profit sharing agreement) otevřeny zahraničním investicím. Bohužel toto rozhodnutí přineslo i svá negativa v podobě přílišné závislosti celého ázerbájdžánské hospodářství na těžbě energetických surovin. Ropný sektor se na tvorbě HDP podílí přibližně 40 %, vytváří na 66 % příjmů státního rozpočtu a představuje kolem 90 % veškerého exportu země. Vedle ropy se investiční úsilí v uplynulých letech soustředilo i na rozšíření těžby kaspického plynu a vybudování Jižního plynového koridoru přes území Gruzie, Turecka a balkánských států, který bude po plánovaném dokončení na podzim 2020 zásobovat zemním plynem i Itálii.

Důsledky nedostatečné diverzifikace ázerbájdžánské ekonomiky se poprvé naplno projeví v roce 2015. Kombinace prudkého pádu cen ropy na světových trzích spolu s devalvací národních měn okolních států regionu, která učinila ázerbájdžánský export nekonkurenceschopným, a dlouhodobé posilování USD se velmi negativně odrazila na celkovém stavu veřejných financí. Centrální banka byla nucena opustit dlouhodobě udržovanou politiku vázaného kurzu manatu (zprvu k USD, posléze k měnovému koši 30 % EUR, 70 % USD), což vedlo ke dvěma vlnám devalvace a neúspěšnému

pokusu o přechod na plovoucí kurz. Manat klesl z průměrného kurzu 1 USD = 0,78 AZN v lednu 2015 na hodnotu 1 USD = 1,7 AZN o rok později. Krize roku 2015 znamenala obrovský tlak na ázerbájdžánské valutové rezervy, jejichž objem se ztenčil zhruba na 1/4 ve srovnání s rokem 2014 (v absolutních číslech se dolarové rezervy Centrální banky ztenčily z 14 mld. USD na 4 mld. USD v březnu 2016.).

Postupný růst cen ropy po většinu roku 2018 se pozitivně odrazil na stavu ázerbájdžánské ekonomiky, a tak fiskální rok skončil pro Baku profitem, výrazně převyšujícím i ta neoptimističtější očekávání. Do zvýšení inflace se roku 2019 promítlo poměrně výrazné zvýšení platů ve veřejném sektoru. Valutové rezervy Centrální banky vzrostly o 11 % na 6,2 mld. USD a společně se Státním ropným fondem, jehož aktiva za rok 2019 vzrostla odhadem o 6,4 % na 41 mld. USD, vytvořily polštář, jehož smyslem je chránit ekonomiku před externími šoky. Krize, jež na zemi dopadla v souvislosti s pandemií COVID-19 a oproti roku 2015 ještě výraznějším pádem cen ropy na světových trzích, bude však pro ázerbájdžánskou ekonomiku těžkou zkouškou. Vláda při přípravě státního rozpočtu na rok 2020 vycházela z ceny ropy 55 USD/barel, její průměrná cena v roce 2020 je přitom odhadována na 36 USD/barel, a to i poté, co se světoví producenti včetně Ázerbájdžánu dne 9. dubna 2020 dohodli na omezení produkce do roku 2022. Ještě před uzavřením dohody z 9. dubna prezident Ilham Alijev uvedl, že s cenou ropy 21-22 USD/barel Ázerbájdžán vstoupil do "doby poropné".

Od roku 2016 "posvátný" kurz 1 USD = 1,7 AZN udržuje Centrální banka v časech ropně-koronavirové krize prodejem dolaru komerčním bankám na aukcích za účasti Státního ropného fondu (SOFAZ); MMF odhaduje, že se devizové rezervy Centrální banky z 6,3 mld. USD na konci roku 2019 snížily na 4,1 mld. USD koncem roku 2020. Agentura Fitch potvrdila rating BB+, pokud jde o dlouhodobé závazky AZ v cizí měně (IDR), přičemž výhled změnila ze stabilního na negativní s ohledem na kombinovaný efekt pandemie koronaviru a pádu cen ropy; fixování kurzu k dolaru Centrální bankou považuje agentura za příliš nákladné a v případě, že nedojde ke zmírnění externího tlaku, neudržitelné. Nedostatečná předvídatelnost a transparentnost i stále vysoký stupeň dolarizace vkladů (61 %) a úvěrů (39 %) zvyšuje podle agentury Fitch riziko „přešlapů“ obdobných těm, jichž se Ázerbájdžán dopustil za předchozího ropného cenového šoku, s možným efektem v podobě důvěrně známého scénáře neřízené devalvace. Jistá míra devalvace manatu v průběhu roku 2020 se přitom jeví jako nevyhnutelná. V důsledku očekávané devalvace, půjček i poklesu reálného HDP se během roku 2020 očekává růst veřejného dluhu až na 67 % HDP.

Vedení Ázerbájdžánu stojí před nelehkým úkolem znovuobnovit otřesenou důvěru věřitelů v manat a založit předpoklady pro budoucí ekonomický růst, pokud možno již nezávisející pouze na prodeji energetických surovin. Aby bylo možné těchto cílů dosáhnout, bylo by nutné zeštíhlit státní administrativu, privatizovat některé státní podniky, zpřehlednit systém výběru daní a snížit výši celních poplatků, které neúměrně zdražují jakékoli podnikatelské aktivity, ale také snížit vliv korupčních a klientelistických vazeb v ekonomice. Vládou prováděné reformy jsou prozatím primárně cíleny na dva neuralgické body ázerbájdžánské ekonomiky – na konsolidaci bankovního sektoru a na zlepšení podnikatelského prostředí. Aby bylo možné dosáhnout konkrétních výsledků, musí podle mínění mnohých analytiků dojít k demontáži zažitých praxí umělých bariér a státních zásahů soukromého sektoru. Stejně tak by měly být zrušeny (či alespoň výrazně omezeny) existující monopoly v případě zahraničního obchodu. Centrální banka by ve spolupráci s privátními finančními institucemi měla vytvořit podmínky pro rozvoj transparentních podnikatelských půjček. Stát by měl rovněž konsolidovat a zefektivnit systém podpor v klíčových oblastech hospodářství. První kroky v tomto směru již Ázerbájdžán podnikl. V roce 2016 došlo k výraznému zjednodušení a zprůhlednění celních procedur, probíhá restrukturalizace bankovního sektoru a je připravována řada investičních pobídek, zaměřených na rozvoj neropných odvětví. Mělo by se jednat o různé formy úlev na daních a clu či speciální režimy v rámci průmyslových parků či zvláštních ekonomických zón. Taková zóna vzniká

v rámci nového mezinárodního přístavu ve městě Alat nedaleko Baku.

Prezident Alijev označil ropně-koronavirovou krizi za impuls ke zvýšení neropné produkce a pokračování v procesu certifikace tak, aby neropné produkty byly konkurenceschopné na domácích i zahraničních trzích. Zároveň podle Alijevových slov nastala příležitost zatočit se „stínovou“ ekonomikou. V té si na živobytí vydělává významná část populace, zvláště pak v agrárním sektoru. Charakter krize, již s sebou přinesla pandemie COVID-19, oproti tomu vede k přehodnocení části krátkodobých plánů na diverzifikaci ekonomiky. Nejvyšší, zhruba 6%, růst predikovalo ministerstvo hospodářství na rok 2020 v oblasti veřejného stravování a hotelového byznysu, pro něž aktuální krize představuje obzvláště těžkou ránu. Cílem střednědobé hospodářské strategie pro období navazující na současnou krizi je stimulovat domácí výrobu i spotřebu a zároveň snížit závislost na příjmech z ropně-plynového sektoru; v té souvislosti stát usiluje o expanzi v oblasti stavebnictví, ale i v agrárním sektoru a v oblasti nákladní dopravy. Akční plán ze 4. dubna, v němž se vláda snaží hledět za horizont aktuální pandemické situace, nastiňuje model hospodářského růstu, v němž má hrát silnou ústřední roli nový Státní investiční holding. Naděje se upínají k stavebnímu průmyslu, kde má za realizaci strategických projektů odpovídat nově vytvořená Ázerbájdžánská agentura pro stavebnictví, a budování pozice AZ jako dopravně-logistického hubu. Z prostředků ve výši 1 miliardy AZN (ca. 14 miliard Kč), vydělené na základě Akčního plánu na opatření k omezení negativního dopadu pandemie COVID-19 viru na ekonomiku, zaměstnanost a podnikatelský sektor, má být 28 % alokováno na podporu veřejné dopravy (lze očekávat, že hlavními beneficienty podpory budou aerolinie AZAL a SilkWay a Ázerbájdžánské železnice), 21,5 % na kompenzaci části platů celkem 300 tisíc zaměstnanců, 9 % mil. na preferenční hypoteční úvěry, 8 % mil. na podporu 300 tisíc drobných živnostníků a 4 % na kompenzaci školného studentů ze sociálně ohrožených skupin.

Krize způsobená pandemií COVID-19 a pádem cen ropy na světových trzích, ale i americké sankce proti Íránu mohou vést k odložení smělých plánů spojených s budováním severojižního dopravního koridoru spojujícího Rusko s Íránem. V reakci na

sucho počítá vláda v nejbližších letech s většími investicemi do zavlažovací infrastruktury.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Všechny údaje jsou v mil. AZN. Není-li uvedeno jinak, jedná se o skutečný stav čerpání rozpočtu.

	2014	2015	2016(1)	2016(2)	2017	2018(3)	2018(4)	2019*
PŘÍJMY (v mil. AZN)	18 400	17 080	14 566	16 882	16 255	20 127	22 149	23 170
<i>z toho:</i>								
transfery ze Státního	9 337,0	8 130,0	6 000,0	7 615,0	6 100,0	9 216,0	10 966,0	11 364,3

ropného fondu								
daň z příjmu fyzických osob	980,3	982,5	957,0	1 080,0	1 168,0	1 196,0	1 196,0	880,0
daň z příjmu firem	2 302,7	2 211,0	1 821,6	1 914,6	2 179,0	2 320,0	2 533,0	2 670,4
daň z půdy	35,4	48,7	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	45,0
daň z nem. majetku	141,3	148,2	159,2	174,2	178,0	182,0	182,0	211,0
DPH	3 119,6	3454,7	3 226,0	3 643,0	4 137,0	4 288,0	4 033,0	4 194,0
akcíz (daň z luxusu)	797,3	647,8	532,0	637,0	608,0	726,0	726,0	982,0
důlní daň	116,2	116,0	107,2	110,2	111,0	136,0	136,0	133,0
zjednodušená daň	684,7	575,7	473,0	473,0	344,0	380,0	380,0	322,0
celní poplatky	330,0	348,4	348,0	388,0	454,0	535,0	768,0	900,0
ostatní daně	192,7	247,7	345,0	345,0	284,0	227,0	227,0	346,6
ostatní příjmy	364,9	169,3	547,0	457,0	642,0	871,0	952,0	1 121,7
	2014	2015	2016(1)	2016(2)	2017	2018(3)	2018(4)	2019*
VÝDAJE (v mil. AZN)	18 700	17 730	16 264	18 495	16 900	21 047	23 061	25 190
<i>z toho:</i>								
chod státu	1 424,1	1 993,6	2 416,9	3 063,7	2 846,9	3 622,8	3 624,6	3 886,7
obrana	1 516,1	1 760,0	1 837,8	2 228,8	2 642,1	2 738,7	2 905,2	3 037,6

soudnictví a policejní složky	1 103,6	1 208,6	1 138,8	1 208,2	1 211,6	1 329,5	1 384,2	1 563,4
vzdělávání	1 555,3	1 692,7	1 713,5	1 830,2	1 736,1	2 002,0	2 044,0	2 285,8
zdravotnictví	665,3	759,2	744,9	830,8	745,4	739,3	739,3	1 042,4
sociální zabezpečení	1 711,2	2 022,0	1 896,6	2 698,8	2 253,0	2 197,2	2 343,0	2 620,3
aktivity na podporu vzdělávání, vědy, kultury a sportu	294,0	313,8	652,7	738,6	282,6	306,1	327,1	359,0
bydlení a služby	417,1	405,3	416,8	447,8	304,2	458,6	458,6	362,3
paliva a energie	2,1	7,0	5,7	5,8	3,5	8,0	8,0	7,8
zemědělství a ochrana živ. prostředí	504,9	577,7	596,6	684,5	517,4	656,3	755,3	874,2
průmysl a stavebnictví	6 278,5	4 258,1	3 578,9	3 024,6	2 521,1	4 844,4	5 097,5	6 390,0
doprava a telekomunikace	88,2	120,0	114,8	130,0	101,8	166,8	166,8	175,7
výdaje spojené s podporou ekon. aktivit	305,9	308,2	254,0	360,0	191,5	245,5	1 398,1	393,1
ostatní výdaje	2 573,0	2 165,8	896,2	1 243,1	1 542,8	1 731,8	1 800,3	2 190,3
bilance (+,-)	-316	-650	-1 698	-1 613	-645	-920	-951	-2 020
bilance v % k	0,54	1,2	3,21	3,05	1,0	1,19	1,23	2,41

HDP								
-----	--	--	--	--	--	--	--	--

*plán

(1)Plánovaná výše rozpočtu schválená 7. prosince 2015.

(2)Změny přijaté ke dni 2. března 2016.

(3)Plánovaná výše rozpočtu schválená 1. prosince 2017.

(4)Změny přijaté ke dni 29. června 2018.

Zdroj: Ministerstvo financí (<http://www.maliyye.gov.az/en>),
 Státní statistická komise (<http://www.stat.gov.az/indexen.php>),
 Státní ropný fond (http://www.oilfund.az/en_US/).

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	údaje v mil. USD					
Platební bilance	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Platební bilance (v % HDP)	16,5	13,6	0,3	-3,6	4,1	12,7
Obchodní bilance	13 263	12 641	2 203	737	1 685	9 841
Export zboží	23 975	21 829	12 761	9 269	15 153	20 885
Import zboží	10 713	9 188	9 221	8 532	9 038	10 953
Bilance služeb	- 4 168	-6 085	- 4 228	- 3 155	- 3 379	-2 062
Přímé zahraniční investice	10 500	11 700	7 483	7 324	5 714	4 109
Zahraněční dluh	8,5	8,6	12,4	20,1	22,6	19,0

(v % HDP)						
Devizové rezervy centrální banky	14 023	13 758	5 300	3 974	5 387	5 623
Objem prostředků ve Státním ropném fondu	35 878	37 104	33 574	33 147	35 807	38 517

Zahraněční zadluženost, dluhová služba

Nehledě na prodělenou krizi v letech 2015-17 zůstával zahraniční dluh Ázerbájdžánu na konci roku 2018 na nízké úrovni. Podíl zahraničního dluhu vůči HDP činil 19 %, což v absolutních číslech znamenalo částku 9 miliard USD.

Na rozdíl od sousedních zemí (Kazachstán, Rusko a Ukrajina), kde je soukromý sektor zodpovědný za hlavní část zahraničního dluhu, v Ázerbájdžánu je největším příjemcem úvěrů a půjček ze zahraničí stát, přičemž největšími věřiteli jsou mezinárodní finanční organizace a regionální bankovní instituce.

Zdroj: Ministerstvo financí (<http://www.maliyye.gov.az/en>),
Státní statistická komise (<http://www.stat.gov.az/indexen.php>),
Státní ropný fond (http://www.oilfund.az/en_US/),
UNCTAD (<http://unctad.org/en/Pages/Statistics.aspx>).

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní sektor v Ázerbájdžánu je v současné době tvořen 26 komerčními, v naprosté většině privátními bankami. Jedinými dvěma bankami s většinovým státním podílem jsou International Bank of Azerbaijan (IBA) a Azer-Turk Bank. První z nich IBA dosud podle všech ukazatelů zůstává největší finanční institucí v Ázerbájdžánu a lze ji považovat za banku systémového významu. Stav bankovního sektoru v Ázerbájdžánu dlouhodobě negativně ovlivňuje jeho vysoká fragmentace, rostoucí počet nedobytných pohledávek a absence moderních finančních produktů.

Otázka přístupu k financování ze strany podnikatelských subjektů platí v Ázerbájdžánu vůbec za jednou z klíčových. Z analýzy Evropské banky pro obnovu a rozvoj vyplývá, že pouze necelých 15 % ázerbájdžánských firem ke své činnosti využívá nějaký druh úvěru, přičemž ve většině případů se jednalo o osobní úvěr majitele firmy. Naopak 77 % ázerbájdžánských firem, které o sjednání úvěru uvažovaly, bylo místními bankovními buď přímo odmítnuto, nebo přesvědčeno o nevhodnosti takového kroku. Výše úroků standardně nabízených místními bankami jim v tom dává do značné míry za pravdu, neboť ta se u úvěrů v cizí měně pohybuje v rozmezí 12 – 15 % p.a. a v případě úvěrů v AZN dokonce 24-28 % p.a.

Problémem je rovněž vysoká dolarizace místní ekonomiky, které výrazně snižuje manátovou likviditu jednotlivých bank,

čímž dále omezuje jejich schopnost poskytovat úvěrové služby. Častá je rovněž praxe tzv. „family loans“, tedy půjček poskytovaných bez adekvátní analýzy rizik a ručení, jež dále podryvají schopnost bankovních domů půjčovat finanční prostředky na tržní bázi. Ceny úvěrů na ázerbájdžánském finančním trhu jsou nepoměrně vysoké i v porovnání srovnatelných „emerging markets“.

Díky relativně malé velikosti svého bankovního sektoru disponuje Ázerbájdžán dostatečnými prostředky pro případnou rekapitalizaci systémově důležitých bankovních domů. Dané tvrzení dokazuje případ International Bank of Azerbaijan, která se v důsledku dlouhodobě špatné úvěrové politiky dostala po devalvaci do problémů, které v květnu 2017 vyvrcholily vyhlášením technického defaultu. Zásahem majoritního vlastníka, tedy státu, došlo k výměně managementu IBA a v současné době probíhá její konsolidace. Na úspěšném provedení restrukturalizace bankovního sektoru do značné míry závisí i osud hospodářských reforem jako takových.

Dvě vlny devalvace v roce 2015 vedly ke snížení počtu existujících bankovních institucí ze 43 na 30. Čtyřem dalším bankovním domům odebrala Centrální banka licence za další krize během dubna a května 2020 a očekává se, že další budou následovat. Prezident İlham Alijev dekretem z 27. dubna 2020 prodloužil platnost státní garance všech bankovních vkladů obyvatel s úrokovou mírou do 10 % u manatových účtů a do 2,5 % u účtů v cizí měně do 4. prosince 2020. Garance byla zprvu vyhlášena s platností od 1. března 2016 na 3 roky a roku 2019 poprvé prodloužena.

Největší banky podle velikosti aktiv

	Banka	Aktiva k 1. 10. 2018 (v mil. AZN)	Aktiva k 1. 10. 2017 (v mil. AZN)	Meziroční změna (v%)
1	Interbational Bank of Azerbaijan	8 320	n/a	n/a
2	PASHA Bank	4 332	3 139	+38,0
3	Kapital Bank	3 458	3 097	+11,7
4	Xalq Bank	1 941	1 669	+16,3
5	ASB Bank	1 007	787	+28,0
6	Bank Respublika	976	912	+7,0
7	Accessbank	836	521	+60,8
8	Unibank	669	717	-6,7
9	Rabitabank	656	552	+18,8

10	Silkway Bank	614	n/a	n/a
----	--------------	-----	-----	-----

Nejvýznamnější pojišťovny dle objemu pojistného

	Pojišťovna	Objem pojistného (v mil. AZN) za rok 2018
1	Pasha Life Insurance	209,2
2	Pasha Insurance	108,2
3	Ateshgah Life Insurance	41,4
4	Azerinsurance	39,2
5	Ateshgah Insurance	28,6
6	Mega Insurance	22,1
7	ATA Insurance	16,3
8	Silkway Insurance	15,7
9	AXA-Mbask	14,4
10	AzInsurance	13,8

1.7 Daňový systém

Základním kamenem ázerbájdžánského daňového systému je Daňový zákon z roku 2000.

Od roku 2006 platí mezi Českou republikou a Ázerbájdžánem smlouva o zamezení dvojího zdanění.

V zemi existují následující typy daní:

Daň z příjmu/zisku fyzických osob (Personal Income Tax)

- Jde o progresivní daň. Základní sazba je **14 %** při měsíčním příjmu do 2 500 AZN. Při příjmu nad 2 500 AZN činí daň 350 AZN + 25 % z částky po odečtení základu.
- V případě ročního příjmu do 30 000 AZN je sazba 14 %. Při příjmu nad 30 000 AZN činí daň 4 200 AZN plus 25 % po odečtení základu.

- Do fondu sociální pomoci a ochrany přispívá zaměstnavatel 22 % ze mzdy a zaměstnanec 3 %.
- Těto dani podléhají všechny fyzické osoby a rezidenti (více než 182 dní nepřetržitého pobytu v zemi).
- Některé druhy příjmů nepodléhají zdanění, např. výdaje na služebních cestách, ubytování a některé další benefity.

Daň z příjmu/zisku právnických osob (Corporate profit tax)

- Firma se sídlem v Ázerbájdžánu platí tuto daň z příjmu, který má v zemi i v zahraničí.
- Plátcem daně je i stálá provozovna zahraničního subjektu, v takovém případě jsou daněny pouze příjmy realizované na území Ázerbájdžánu.
- Příjem nerezidentní právnické osoby, která nedisponuje stálou provozovnou v Ázerbájdžánu je daněn u zdroje platby bez možnosti aplikace odpočitatelných položek.
- Daň je **20 %**. Existují určité odpočitatelné položky z této daně.

Daň z přidané hodnoty – DPH (VAT)

- Daňový kodex uvádí tři obchodních operací, na které je aplikována DPH. Operace vyjmuté ze zdanění, zdaněné operace s nulovým zdaněním a operace zdaňované v plné výši, tj. **18 %**.
- Dovezené zboží podléhá zdanění, kromě určitých druhů zařízení a vybavení, které vytváří či rozšiřují kapitál firmy. Některé typy aktivit v ropném a plynovém průmyslu, zejména PSA (Exploration, Development and Production Sharing Agreement), mají speciální, zjednodušený daňový režim. Podrobnosti na stránkách Ministerstva daní – www.taxes.gov.az

Spotřebitelská daň (Excise Tax)

- Touto daní je zatíženo pivo, alkoholické nápoje, motorová vozidla, jachty, petrochemické výrobky, cigarety a tabákové výrobky. Výše daně je ve většině případů udávána v absolutní výši, pouze u petrochemických produktů je použito procentuální vyjádření v intervalu 3%-72% ceny v závislosti na konkrétním výrobku.

Daň z majetku (Assets Tax)

- Tvoří **1 %** pro právnické osoby, je různá u fyzických osob.

Daň z půdy (Land Tax)

- Liší se v závislosti na velikosti, poloze a využití půdy.
- V případě půdy pro průmyslové dopravní či komerční využití se daň pohybuje v rozmezí 0,1 – 10 AZ za 100 m² v závislosti na regionu.
- Např. v Baku v případě půdy pro průmyslové a komerční využití tato daň je 10 AZN za 100 m².

Silniční daň (Road Tax)

- Činí 0,02 AZN za 1 litr paliva.

Daň z těžby minerálních surovin (Mineral Resources Tax)

- Závisí na druhu a objemu vytěžených nerostů.

Zjednodušená daň (Simplified Tax)

- Aplikovatelná pro neplátce DPH s hrubými tržbami nepřesahujícími 120 000 AZN ročně, kteří podnikají v příslušných, taxativně vymezených oblastech.
- Základní sazba činí 4 % (Baku) nebo 2% (ostatní regiony) a její celková výše je závislá na druhu ekonomické aktivity.

2. Zahraniční obchod a investice

Ázerbájdžán zůstal i v roce 2018 poměrně otevřenou zemí, napevno integrovanou do světové ekonomiky. To vše navzdory skutečnosti, že Ázerbájdžán dosud nevstoupil do Světové obchodní organizace (WTO) a úspěšné uzavření přístupových rozhovorů se v dohledné době nepředpokládá. Podíl zahraničního obchodu na tvorbě HDP dosáhl úrovně 90%. Celkový objem zahraničního obchodu v roce 2018 představoval hodnotu 30,9 mld. USD, z toho export 1,7krát převyšuje import.

Při srovnání s rokem 2017 se po překonané krizi objevuje trend růstu objemu ázerbájdžánského zahraničního obchodu o plných 36%. Tento stav je ovšem dán růstem cen ropy a zemního plynu po převážnou většinu roku 2018, tedy obou hlavních vývozních artiklů. Co do objemu, zůstal ázerbájdžánský export na prakticky stejné úrovni jako v roce 2017. Kladné saldo zahraničního obchodu dosáhlo úrovně bezmála 8 mld. USD.

Podkapitoly:

- 2.1. [Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo](#)
- 2.2. [Teritoriální struktura – postavení v \(k\) EU](#)
- 2.3. [Komoditní struktura](#)
- 2.4. [Zóny volného obchodu \(VT parky, investiční zóny\)](#)
- 2.5. [Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu \(odvětvová a teritoriální struktura\)](#)
- 2.6. [Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu \(omezení, pobídky pro investory\)](#)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Celková obchodní bilance							
	v mil. USD				procent. vyjádření k předešlému roku		
	obrat	import	export	bilance	obrat	import	export
2010	27 960,8	6 600,6	21 360,2	14 759,6	120,0	105,0	125,3
2011	36 326,9	9 756,0	26 570,9	16 814,9	103,9	145,3	88,7
2012	33 360,9	9 652,9	23 908,0	14 255,1	89,3	96,9	86,2
2013	34 687,9	10 712,5	23 975,4	13 262,9	106,3	109,1	105,1
2014	31 016,3	9 187,7	21 828,6	12 640,9	94,1	85,4	98,0
2015	20 645,9	9 221,4	11 424,5	2 203,1	66,6	100,4	52,3
2016	17 801,2	8 532,3	9 268,9	736,6	86,2	92,5	81,1
2017	22 593,6	8 780,0	13 811,6	5 029,6	126,9	102,9	149,0

2018	30 923,6	11 464,9	19 458,6	7 993,7	136,9	130,6	140,9
2019	33 302,8	13 667,2	19 635,6	5 968,3	107,7	119,2	100,9

Zdroj: Ázerbájdžánská celní správa (<http://www.customs.gov.az/>)

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

EU nadále zůstává největším obchodním partnerem Ázerbájdžánu, za posledních 8 let na země EU připadlo 46,6 % jeho obchodního obrátu. EU je současně pro Ázerbájdžán největším exportním a importním trhem (53,5 % a 30,8% resp.). Země EU dovážejí z Ázerbájdžánu hlavně ropu a ropné produkty a vyvážejí do AZE stroje, dopravní prostředky, potraviny a spotřební zboží.

Ázerbájdžánský export, 10 nejdůležitějších zemí (údaje v mil. USD)

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	

10.

* V oficiálních statistikách jsou dodávky ropy do ČR zahrnuty v rámci ázerbájdžánského exportu do Itálie. Údaje v závorkách představují faktický objem exportu z Ázerbájdžánu do ČR dle ČSÚ.

Ázerbájdžánský import, 10 nejdůležitějších zemí (údaje v mil. USD)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

16.

** Údaje dle statistik ČSÚ.

2.3 Komoditní struktura

Komoditní struktura ázerbájdžánského importu v roce 2017

komodita	dovoz v tisících USD	%
stroje a zařízení	1 866 664.8	21.3
železo, ocel barevné kovy	1 060 731.2	12.1
výrobky chemického průmyslu	831 045.9	9.5
potravina a nápoje (vč. alkoholu a cigaret)	736 016.6	8.4
vozidla, vagóny, letadla	597 826.8	6.8
zelenina a produkty z ní	559 519.0	6.4
guma, plasty	428 011.4	4.9
nerostné suroviny, uhlovodíky	417 031.7	4.7
oděvy a textil	315 977.9	3.6
živá zvířata a výrobky živočišného původu	255 431.6	2.9
nábytek, další výrobky spotřebního průmyslu	232 968.4	2.7
dřevo, dřevěné výrobky	213 768.7	2.4
keramické a skleněné výrobky	190 446.1	2.2
zdravotnická technika, nástroje	175 703.8	2.0
živočišné či rostlinné tuky a oleje	148 319.8	1.7
papír, výrobky z papíru	144 296.1	1.6
obuv	71 569.6	0.8
drahé kovy, perly a drahokamy	30 847.7	0.4
kůže, kožešiny	19 267.7	0.2
umělecké předměty	2 050.5	0.0
ostatní	484 512.2	5.5
Celkem	8 782 007.5	100

Komoditní struktura ázerbájdžánského exportu v roce 2017		
komodita	dovoz v tisících USD	%
nerostné suroviny, uhlovodíky	12 403 616.0	89.8
zelenina a produkty z ní	518 356.7	3.8
železo, ocel barevné kovy	245 050.6	1.8
drahé kovy, perly a drahokamy	141 565.0	1.0
potravina a nápoje (vč. alkoholu a cigaret)	110 900.0	0.8
guma, plasty	102 514.2	0.7
výrobky chemického průmyslu	79 562.4	0.6
oděvy a textil	76 836.5	0.6
stroje a zařízení	50 449.0	0.4
živočišné či rostlinné tuky a oleje	17 046.9	0.1
kůže, kožešiny	15 153.3	0.1
živá zvířata a výrobky živočišného původu	12 606.8	0.1

vozidla, vagóny, letadla	11 520.5	0.1
keramické a skleněné výrobky	7 893.5	0.1
zdravotnická technika, nástroje	6 831.0	0.0
papír, výrobky z papíru	5 443.6	0.0
nábytek, další výrobky spotřebního průmyslu	2 429.9	0.0
dřevo, dřevěné výrobky	1 129.6	0.0
obuv	386.9	0.0
umělecké předměty	137.0	0.0
ostatní	2 195.0	0.0
Celkem	13 811 624.4	100

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Období, kdy se bude Ázerbájdžán vyrovnávat s důsledky krize, jež na ni dopadlo v první polovině roku 2020, představuje příležitost k provedení ekonomických reforem, které by snížily závislost ekonomiky na těžbě energetických surovin a současně vytvořily transparentní a stabilní prostředí pro soukromé podnikání.

Již roku 2016 došlo k výraznému zjednodušení a zprůhlednění celních procedur, probíhá restrukturalizace bankovního sektoru a je připravována řada investičních pobídek, zaměřených na rozvoj neropných odvětví. Mělo by se jednat o různé formy úlev na daních a clu či speciální režimy v rámci průmyslových parků či zvláštních ekonomických zón. Právě jedna taková zóna vzniká v rámci nového ázerbájdžánského mezinárodního přístavu ve městě Alat nedaleko Baku. Více informací je možné najít zde: <http://portofbaku.com/en/FTZ/>.

Kromě toho v Ázerbájdžánu existuje řada technologických parků s různými úlevami pro investory. Mezi nejvýznamnější z nich patří:

- Sumgaitký technologický park
<http://www.stp.az/>
- Šamkirský agropark
<http://shamkiragropark.az/en/>
- Sumgaitký chemicko-průmyslový park
<http://www.scip.az/index.php?lang=en>

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Do ázerbájdžánské ekonomiky bylo v roce 2016 vloženo celkem 14,3 miliard AZN (8,5 miliard USD dle tehdejšího kurzu), což znamenalo pokles o 44% oproti předcházejícímu roku. Z celkového objemu připadalo 9 mld. AZN (56%) na tzv. národní, z velké části přímé, rozpočtové investice. Stejně jako v loňském roce zůstal největším příjemcem investic stavební sektor, na který připadlo 11,7 mld. AZN (74%) celkových prostředků.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Ázerbájdžán zatím nepředstavil žádný souhrný plán investičních pobídek kromě těch, které se týkaly tzv. Production Sharing Agreements v ropném a plyném průmyslu, ačkoliv k tomu určený zákon o vytvoření zvláštních ekonomických zón byl přijat již 25. prosince 2009. Tzv. performance requirements na nové investice nejsou vyžadovány, avšak investoři, účastnící se privatizace státních firem na sebe často přijímají specifické závazky, týkající se zpravidla budoucích investic a zachování pracovních míst.

Zahraniční investoři nejsou nuceni nakupovat zboží a služby od místních dodavatelů a ani pro ně není stanoveno procento povinného vývozu. S výjimkou několika státních monopolů, není podmínkou, aby občan Ázerbájdžánu držel ve smíšeném podniku nějaký objem akcií. Investoři v rámci PSA mají práva povinnosti regulovány speciální dohodou o založení PSA.

V současné době neexistuje právní norma, nařizující zahraničnímu investorovi najímat místní pracovní sílu, nicméně v Parlamentu diskuse na toto téma běží. Zaměstnavatel musí získat licenci od Ministerstva práce, pokud se rozhodne najmout místní pracovní sílu. Cizinci, pracující v zemi, se musí zaregistrovat na imigračním úřadě v místě jejich bydliště a získat pracovní povolení od Ministerstva práce. Vedoucí zastoupení zahraničních firem a jejich zástupci k práci nepotřebují pracovní povolení, protože nejsou považováni za tzv. migrující pracovní sílu.

3. Vztahy země s EU

Jsou založeny v Dohodě o partnerství a spolupráci, podepsané v roce 1996.

V únoru 2017 bylo oficiálně zahájeno vyjednávání o nové partnerské dohodě, jež by měla dohodu z roku 1996 nahradit. Návrh dohody má výrazné ambice přiblížit stávající praxi ve většině oblastí ekonomiky evropským zvyklostem, z čehož ovšem pramení některé těžkosti s jejím vyjednáváním. To nadále pokračuje, kdy a zda vůbec dospěje k úspěšnému závěru, tj. ke shodě nad textem, který by následně prošel ratifikačním procesem, je prozatím předčasné spekulovat.

Ázerbájdžán je v rámci platformy Východního partnerství zemí, která chce mít v tomto vztahu významnější, strategické, postavení než ostatní státy. Je to dáno jeho ekonomickým rozvojem, nerostným bohatstvím a ambicemi stát se alternativním dodavatelem plynu do Evropy. Navzdory občasné verbální podpoře Východního partnerství z nejvyšší úrovně projevuje Ázerbájdžán na bilaterální úrovni nízkou aktivitu. AZE sebevědomě odmítá nabídky finanční asistence a dává najevo, že nestojí o rady v oblasti klíčových politických a hospodářských reforem.

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

V Ázerbájdžánu jsou trvale přítomny všechny státy EU s výjimkou Estonska (diplomatická mise je dočasně personálně neobsazena), Finska, Irska, Kypru (nemá s Ázerbájdžánem diplomatické styky), Lucemburska, Malty a Slovinska.

3.2 Obchodní vztahy země s EU

EU nadále zůstává největším obchodním partnerem Ázerbájdžánu s podílem 41,7 % na obratu zahraničního obchodu v roce 2018. EU je současně pro Ázerbájdžán největším exportním a importním trhem s podílem 54,4, resp. 20,3 %. Země EU dovážejí z Ázerbájdžánu hlavně ropu a ropné produkty a vyvážejí do Ázerbájdžánu stroje, dopravní prostředky, potraviny a spotřební zboží.

Obchodní výměna mezi Ázerbájdžánem a EU v letech 2012–2019 (v mil. EUR)

	Import do EU	Export z EU	Bilance
2012	14,3	3,0	-11,3
2013	14,4	3,7	-10,6

2014	13,2	3,5	-9,7
2015	10,7	3,5	-7,2
2016	7,6	1,9	-5,7
2017	9,4	1,7	-7,7
2018	11,5	2,7	-8,8
2019	10,6	1,8	-8,8

Zdroj: Eurostat

EU je zároveň největším zahraničním investorem v AZE. V roce 2018 tyto investice dosáhly objemu 11,7 mld.EUR.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Ázerbájdžán není příjemcem rozvojové pomoci vzhledem k svému stupni ekonomického rozvoje. EU umožňuje Ázerbájdžánu využívat některé finanční instrumenty v rámci platformy Východního partnerství. Velký zájem panuje zejména v oblasti twinnigových programů.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Ázerbájdžán je významným obchodním partnerem ČR a navzdory nedávným ekonomickým problémům způsobeným pádem cen ropy na světových trzích má z hlediska regionu Jižního Kavkazu zřejmě největší potenciál pro zvyšování českého exportu.

Krise bohužel způsobila určité zpomalení dynamiky českého exportu do Ázerbájdžánu, který v roce 2018 dosáhl objemu 62,7 mil. EUR (74,4 mil. USD), což ve srovnání s rokem 2017 představuje 19% propad. Celkové makroekonomické ukazatele však nasvědčují tomu, že se Ázerbájdžánu podařilo krizi úspěšně překonat, což vytváří příhodné podmínky k tomu, aby se český export postupně vrátil na dřívější úroveň. Saldo vzájemné obchodní bilance je trvale vysoce záporné, což je způsobeno dodávkami ázerbájdžánské ropy do rafinérie v Kralupech nad Vltavou. Česká republika pokrývá z Ázerbájdžánu okolo 30% své spotřeby této suroviny, jež je do ČR dopravována prostřednictvím ropovodu Baku-Tbilisi-Ceychan, poté tankerem do italského Terstu a následně ropovodem IKL.

Na kvalitě vzájemných ekonomických vztahů mezi Českou republikou a Ázerbájdžánem se velmi pozitivně projevilo otevření plnohodnotného zastupitelského úřadu ČR v této zemi. ZÚ Baku byl otevřen v roce 2009 a od té doby českým podnikatelským subjektům poskytuje potřebný proexportní servis. Dalším faktorem, jenž přispívá k rozvoji vzájemného obchodu, jsou návštěvy čelných českých představitelů v Ázerbájdžánu a ázerbájdžánských v ČR. Zde stojí uvést návštěvu prezidenta republiky v Baku v září 2015, předsedy parlamentu ČR v březnu 2016 a květnu 2019, stejně jako pravidelné návštěvy na úrovni ministra obchodu ČR (naposledy paní ministryně Nováková v září 2018).

Česká republika rovněž představuje oblíbenou turistickou destinaci pro tisíce ázerbájdžánských cestovatelů, kteří směřují zejména do Prahy, Karlových Varů a dalších lázeňských měst. Prahu a Baku také v roce 2013 propojila přímá letecká linka provozovaná ázerbájdžánskou národní leteckou společností AZAL ve spolupráci s ČSA (code share). V roce 2019 byla přímá linka provozována poze v letní sezóně (červen - září), a to 2x týdně; o tom, zda (a případně kdy) bude obnovena, se ke květnu 2020 jeví jako předčasné spekulovat. Movití Ázerbájdžánci si v uplynulých letech pořizovali nemovitosti na atraktivních adresách v ČR; tento trend šel ruku v ruce s rostoucími ázerbájdžánskými investicemi.

Ázerbájdžán představuje zhruba 60% HDP Jižního Kavkazu. I když toto číslo může vypadat úctyhodně, jedná se zhruba o třetinovou ekonomiku ve srovnání s ČR (podle HDP). Základem ekonomiky je těžba ropy a plynu. Dovozy nejsou příliš velké, každoročně se pohybují mezi 9 až 10 mld. USD. Jde tedy o poměrně malý trh pro klasické dovozy, který neroste příliš rychle.

Nicméně přitažlivost Ázerbájdžánu pro české firmy tkví **především ve velkých infrastrukturních projektech**, které jsou financovány z ropných peněz, ze zahraničních investic (méně) či repatriovaných investic Ázerbájdžánců. K těmto projektům by mělo patřit zejména dobudování a rekonstrukce silniční a železniční sítě, výstavba nové rafinérie ropy a kapacity na zpracování zemního plynu na suroviny pro chemický průmysl, výstavba nového přístavu a překladiště zboží v

Alatu a modernizace zastaralé zavlažovací infrastruktury, reagující na bezprostřední dopad klimatických změn na Ázerbájdžán. V době před ropně-koronavirovou krizí se počítalo rovněž s řešením problémů se zásobováním pitnou vodou pro velké městské aglomerace, dokončením výstavby kanalizačních sítí a sanací půdy kontaminované těžbou ropy v oblastech, kde se počítá s novou rezidenční výstavbou. Velmi ambiciózní jsou i projekty rozvoje metra v Baku. S dalšími investicemi lze počítat v agrárním sektoru a specificky pak v potravinářství, ale také v průmyslu obranném.

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Obchodní výměna ČR–Ázerbájdžán (v tis. EUR)				
	Vývoz	Dovoz	Obrat	Bilance
2013	128 362	1 035 010	1 163 372	-906 648
2014	84 874	1 418 043	1 502 917	-1 333 169
2015	103 265	953 403	1 056 668	-850 138
2016	97 892	435 081	532 973	-337 189
2017	77 634	905 623	983 257	-827 989
2018	62 702	1 042 975	1 105 677	-980 272
2019	52 990	1 002 399	1 055 390	-949 409

Zdroj: čsú

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

10 nejvýznamnějších položek českého dovozu 2018 leden–prosinec, tis. EUR

Oleje ropné, oleje z nerostů živičných surové (ropa)	1 039 798
Sáčky a pytle z textilního materiálu	1 475

Odpad, šrot drahých kovů, kovů plátovaných drah. kovy	666
Jedlé ořechy, čerstvé nebo sušené	521
Díly k čerpadlům, kompresorům, ventilátorům apod.	141
Šťávy z ostatních druhů ovoce a zeleniny, směsi šťáv	108
Odstředivá čerpadla, j.n.	57
Acyklické jednosytné alkoholy	49
Elektroizolační prostředky	36
Zásobní tanky, sudy, plechovky, krabice apod., železné do 300 l	17

Zdroj: MPO

10 nejvýznamnějších položek českého vývozu 2018 leden–prosinec, tis. EUR

Konstrukční materiál pro železniční, tramvaj. tratě	24 167
Ostatní zařízení k autom.zprac.dat	3 183
Telef.přístr.(vč.mobilních);ost.přístr.k vysílání,přijímání hlasu,dat	3 160
Železniční, tramvajové nákladní, údržbářské vozy	2 141
Ostatní tyče a pruty ze železa a oceli	1 885
Mýdlo, papír, vata, plst' ap. napuštěné mýdlem	1 865
Motorová vozidla k dopravě osob	1 825
Zařízení k autom.zprac.dat přenosná, <10kg, obs.min.CPU, kláves., displej	1 414
Skleněné zboží pro domácnost, kanceláře, k výzdobě	1 387
Přípravky pro péči o vlasy	1 127

Zdroj: MPO

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Několik českých firem se v Ázerbájdžánu pokouší prosadit v oblasti e-commerce a consultingových služeb.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Ačkoliv několik českých firem vede aktivní jednání v této oblasti, v praxi dosud žádné join-ventures realizovány nebyly.

Ázerbájdžánská vláda považuje dosavadní úvěry českých bank, z nichž první byly poskytnuty v roce 2006 za investice (celkem více než 2,5 mld. USD), což ČR řadí k nejvýznamnějším zahraničním investorům v zemi. Podle informací za rok 2018 ČR zaujala pozici 9. největšího zahraničního investora v zemi.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Smluvní základna - existující a platné dohody

- Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňového úniku v oboru daní z příjmu a majetku (2005);
- Ujednání o spolupráci v oblasti činnosti daňové správy mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem daní Ázerbájdžánské republiky (2007);
- Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem ekologie a přírodních zdrojů Ázerbájdžánské republiky (2008);
- Memorandum o porozumění a konzultacích mezi MZV ČR a MZV Ázerbájdžánské republiky (2008);
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o hospodářské, vědeckotechnické a kulturní spolupráci (2009);
- Dohoda mezi MO ČR a MO Ázerbájdžánu o vzájemné spolupráci v oblasti obrany (2009);
- Smlouva mezi vládou ČR a vládou Ázerbájdžánské republiky o letecké dopravě (2010);
- Dohoda mezi Českou republikou a Ázerbájdžánskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně a investic (2011);
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o výměně a vzájemné ochraně utajovaných skutečností (2011);
- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem kultury a cestovního ruchu Ázerbájdžánské republiky (2012);
- Ujednání mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury a cestovního ruchu Ázerbájdžánské republiky o spolupráci v oblasti kultury (2012);
- Memorandum o porozumění a spolupráci mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Ministerstvem zemědělství Ázerbájdžánské republiky (2015);
- Společná deklarace o strategickém partnerství mezi Českou republikou a Ázerbájdžánskou republikou (2015).

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Ázerbájdžán není příjemcem rozvojové pomoci z ČR s výjimkou malých lokálních projektů. Roku 2019 byly realizovány dva takové projekty, zaměřené na rozvoj oboru adiktologie v Ázerbájdžánu (ve spolupráci s Klinikou adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze) a na lepší přípravu studentů a studentek pěti vybraných škol v rajonu Şamaxı, jimž byly dodány stavebnice firmy Merkur Toys s manuály v ázerbájdžánštině, na technické profese.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Celkově lze konstatovat, že v důsledku začínajících hospodářských problémů, kterým Ázerbájdžán v současnosti čelí, došlo i ke změnám v oblasti exportních příležitostí pro české společnosti. Realizace většiny velkých investičních projektů nestrategického charakteru byla zastavena či odložena. Do budoucna se jako perspektivnější jeví orientace na menší projekty v prioritních oblastech ázerbájdžánského hospodářství, zejména v situaci, kdy je možné nabídnout určitý stupeň lokalizace výroby. U takových projektů je možné očekávat i větší odolnost vůči změně politické atmosféry.

Z hlediska perspektiv českých firem byly vytipovány tyto obory:

- doprava
- elektrotechnika
- energetika
- chemický průmysl
- ICT
- kovozpracující průmysl
- obranný a bezpečnostní průmysl
- strojírenství
- vodohospodářství, odpadní průmysl
- zdravotnictví
- zemědělství a potravinářský průmysl

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Kromě oborů, o které české firmy na domácím trhu projevují tradičně zájem a jež se objevují mezi hlavními vývozními komoditami našeho exportu do Ázerbájdžánu, jsou z hlediska další obchodní spolupráce s Ázerbájdžánem perspektivní:

- nové možnosti v oblasti environmentálních technologií - čištění vody, recyklace a spalovny odpadu, rekultivace území poznamenaných těžbou ropy;
- zpracování zemědělské produkce, pivovary, mlékárny, pekárny, malá zemědělská technika;
- modernizace pozemních dopravních koridorů, zejména ropovodů, plynovodů, železniční a dopravní sítě včetně dodávek lokomotiv, vagónů, v rekonstrukci letišť a modernizaci metra v Baku.
- modernizace sítě hromadné dopravy v Baku i dalších městech, dodávky autobusů, tramvajů atd.;
- IT technologie;
- projekty zaměřené na zvyšování kvalifikace pracovníků (prakticky ve všech oborech);
- výstavba a výbava hotelů, administrativních i obytných budov
- výstavba a rekonstrukce nemocnic a rehabilitačních zařízení (zejména dodávky zdravotnického vybavení);
- projekty Národního fondu na pomoc podnikání při Ministerstvu pro ekonomický rozvoj - výhodné úvěry malým a středním (hlavně začínajícím) podnikatelům.
- turistika a lázeňství – ČR jako tradiční destinace;
- vzdělávací projekty (zejména v ruském jazyce);
- spolupráce v oblasti obrany;
- výrobky tradičních odvětví jako je sklo a křišťál;
- obráběcí stroje;
- nákladní automobily a stavební stroje;
- potraviny.

Aktuální sektorové příležitosti pro Ázerbájdžán

Další oborové příležitosti pro všechny země naleznete v [Mapě oborových příležitostí na portálu BusinessInfo.cz \(www.businessinfo.cz/mop\)](#).

5.2 Kalendář akcí

Mezinárodní veletrhy a výstavy v Ázerbájdžánu na období 2020/2021

<p>8.-10. září 2020</p>	<p>4th AZERBAIJAN INTERNATIONAL DEFENCE EXHIBITION</p> <p>Čtvrtý ročník mezinárodního veletrhu v oblasti obranných technologií. Veletrh během tří dní navštívilo v roce 2018 více než 6.534 návštěvníků z 34 zemí včetně 24 oficiálních delegací z 24 zemí; v rámci ADEX 2018 se uskutečnilo více než 500 ve formátu B2B.</p> <p>www.adex.az</p>
<p>8.-10. září 2020</p>	<p>13th INTERNATIONAL EXHIBITION FOR INTERNAL SECURITY, SAFETY AND RESCUE EQUIPMENT</p> <p>Výstava SECUREX se v roce 2020 koná společně s veletrhem ADEX.</p> <p>www.securexcaspian.az</p>
<p>2.-3. října 2020</p>	<p>3rd AZERBAIJAN INTERNATIONAL GIFTS AND PROMOTIONAL PRODUCTS FAIR</p> <p>Mezinárodní veletrh dárků a propagačních produktů "Gift & Promo" je ukázkou dárkového průmyslu, který nabízí širokou škálu propagačního podnikání, dárky na úrovni VIP, propagační výrobky a suvenýry, jakož i dárky určené pro blízké a přátele. Dvoudenní akce vytvoří prostor pro účastníky zaměřené na výběr dárků pro firemní i soukromý sektor. Na předchozí veletrh v roce 2019 dorazilo 2967 účastníků z 9 zemí.</p> <p>www.giftfair.az</p>
<p>2.-3. října 2020</p>	<p>3rd AZERBAIJAN INTERNATIONAL ADVERTISING AND PRINTING EXHIBITION</p> <p>Mezinárodní reklamní a tisková výstava "AdPrint" je</p>

	<p>jedinou významnou akcí pořádanou na území Ázerbájdžánu sloužící prezentaci inovativních reklamních produktů a služeb. Jde o dvoudenní akci.</p> <p>www.adprint.az</p>
8.-10. října 2020	<p>14th AZERBAIJAN INTERNATIONAL EDUCATION EXHIBITION</p> <p>Jako největší a nejnavštěvovanější vzdělávací výstava v regionu Jižního Kavkazu umožňuje bakuské „EduExpo“ interakci mezi univerzitami a dalšími vzdělávacími institucemi z Ázerbájdžánu i zahraničí, ázerbájdžánskými vládními agenturami, studenty i rodiči. Jde o jednu nejúčinnějších platforem pro propagaci vzdělávacích služeb v Ázerbájdžánu. Roku 2019 se EduExpo zúčastnilo 163 vystavovatelů z 22 zemí a více než 11781 návštěvníků.</p> <p>www.eduexpo.az</p>
21.-23. října 2020	<p>26th AZERBAIJAN INTERNATIONAL CONSTRUCTION EXHIBITION</p> <p>"BakuBuild", největší specializované výstavy v oblasti stavebnictví v oblasti Jižního Kavkazu, se v roce 2019 zúčastnilo 225 vystavovatelů z 19 zemí.</p> <p>www.bakubuild.az</p>
21.-23. října 2020	<p>13th INTERNATIONAL EXHIBITION FOR HEATING, VENTILATION, AIR-CONDITIONING, WATER SUPPLY, SANITARY AND SWIMMING POOL</p> <p>Největšího veletrhu v oblasti vytápění, vody, klimatizace a doplňků pro stavbu domů a bytů pořádaného v jihokavkazském regionu se v roce 2019 zúčastnilo 66 vystavovatelů z více než 11 zemí.</p> <p>www.aquatherm.az</p>
5.-6. listopadu 2020	<p>AZERBAIJAN INTERNATIONAL MEDICAL INNOVATIONS EXHIBITION</p> <p>"Medinex" je hlavním veletrhem zaměřeným na prezentaci výrobků, služeb a technologií v oblasti</p>

	<p>medicíny a zdravotnictví v Ázerbájdžánu a významným prostorem pro setkávání výrobců, distributorů a profesionálů z oboru. V roce 2019 se Medinexu zúčastnilo více než 70 společností ze 12 zemí.</p> <p>www.medinex.az</p>
5.-6. listopadu 2020	<p>AZERBAIJAN INTERNATIONAL BEAUTY INDUSTRY EXHIBITION</p> <p>"Beauty Azerbaijan" je jako hlavní výstava kosmetického průmyslu v Ázerbájdžánu místem setkávání výrobců, distributorů a profesionálů v oboru.</p> <p>www.beautyexpo.az</p>
18.-20. listopadu 2020	<p>26th AZERBAIJAN INTERNATIONAL FOOD INDUSTRY EXHIBITION</p> <p>Roku 2019 se výstavy "InterFood" zúčastnilo 189 společností ze dvacítky zemí a téměř 9000 návštěvníků.</p> <p>www.interfood.az</p>
18.-20. listopadu 2020	<p>14th AZERBAIJAN INTERNATIONAL AGRICULTURE EXHIBITION</p> <p>Výstava "Caspian Agro" skýtá jako platforma pro sdílení zkušeností a vytváření obchodních vazeb v oblasti zemědělství prostor pro zájemce o zavádění pokročilých technologií v této oblasti v Ázerbájdžánu. Roku 2019 se jí zúčastnilo 240 vystavovatelů z 27 zemí a navštívilo ji kolem 9000 lidí.</p> <p>www.caspianagro.az</p>
18.-20. listopadu 2020	<p>CASPIAN INTERNATIONAL PACKAGING, TARE, LABEL AND PRINTING EXHIBITION</p> <p>Výstavu v roce 2019 navštívilo téměř 9000 lidí a zúčastnilo se jí 189 vystavovatelů z 51 zemí.</p> <p>www.ipack.ceo.az</p>
18.-20. listopadu 2020	<p>14th CAUCASUS INTERNATIONAL HOSPITALITY</p>

	<p>EXHIBITION</p> <p>"HOREX Caucasus" umožňuje jako jediná specializovaná výstava v oblasti pohostinství v jihokavkazském a kaspickém regionu interakci mezi aktéry v oblasti hotelového a restauračního podnikání z Ázerbájdžánu a zahraničí. Roku 2019 se jí zúčastnilo na 400 vystavovatelů ze 32 zemí a téměř 9 000 návštěvníků.</p> <p>www.horex.az</p>
2.-4. prosince 2020	<p>26th AZERBAIJAN INTERNATIONAL TELECOMMUNICATIONS, INNOVATIONS AND HIGH TECHNOLOGIES EXHIBITION</p> <p>Bakutel není jen největší IT výstavou v kaspickém regionu, ale také jedinečnou platformou pro navázání silných obchodních kontaktů.</p> <p>www.bakutel.az</p>
8.-10. dubna 2021	<p>19th AZERBAIJAN INTERNATIONAL TRAVEL AND TOURISM FAIR</p> <p>AITF je největší výstavou v oblasti cestovního ruchu v kavkazské oblasti. Poslední ročník za účasti 192 vystavovatelů ze 17 zemí navštívilo okolo 4 000 lidí. Na výstavu v dubnu 2021 jsou již přihlášeny i české subjekty.</p> <p>www.aitf.az</p>
9.-11. června 2021	<p>19th CASPIAN INTERNATIONAL TRANSPORT, TRANSIT AND LOGISTICS EXHIBITION</p> <p>Výstava "TransLogistica" je efektivní platformou pro prezentaci subjektů činných v oblastželezniční, námořní i letecké dopravy, výrobců užitkových a přepravních vozidel a poskytovatele logistických služeb. Předchozího ročníku výstavy se v roce 2019 zúčastnilo 75 vystavovatelů z 10 zemí.</p> <p>www.translogistica.az</p>
9.-11. června 2021	<p>10th ANNIVERSARY CASPIAN INTERNATIONAL ROAD INFRASTRUCTURE AND PUBLIC TRANSPORT</p>

	<p>EXHIBITION</p> <p>Výstava "Road & Traffic" poskytuje platformu pro profesionály v oblasti silniční infrastruktury, veřejné dopravy, bezpečnosti silničního provozu a informačních technologií. Předchozího ročníku výstavy se v roce 2019 zúčastnilo 75 vystavovatelů z 10 zemí.</p> <p>www.roadtraffic.az</p>
17.-19. listopadu 2021	<p>11th AZERBAIJAN INTERNATIONAL ENVIRONMENTAL EXHIBITION</p> <p>Výstava skýtá prostor pro prezentaci technologií, produktů a služeb v oblasti ochrany životního prostředí. Očekává se účast asi 50 vystavovatelů z 10 zemí včetně ČR.</p> <p>www.caspianecology.az</p>

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Ázerbájdžán patří díky příjmům z prodeje ropy k diversifikovaným a rychle se rozvíjejícím trhům, který je v hledáčku všech významným světových firem a kde probíhá tvrdý konkurenční boj.

Výhodný poměr mezi kvalitou a cenou je rozhodujícím faktorem pro úspěch. Post prodejní servis a podpora u moderních technologií je absolutní podmínkou pro další působení na místním trhu.

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Podpora v podobě místního, finančně silného, a zavedeného obchodního zástupce je pro úspěšný prodej zahraničního zboží na místním trhu naprostou nezbytností.

Při podejji zboží v zemi prostřednictvím místního obchodního zástupce je obvykle využíván velkobchodník-distributor, který zásobuje obchodní síť. Často, zejména u menších obchodníků, tento článek chybí a zboží je dodáváno přímo.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Ázerbájdžán má liberální devizový režim a prakticky neexistují překážky pro směnu a převod prostředků spojených s investicí do volně směnitelné měny legální cestou a za tržní kurz. Směna je prováděna tzv. Baku Currency Exchange Market a Organized Interbank Currency Market. Elektronický směnný mechanismus, The Baku Electronic Exchange System (BEST) funguje v zemi od roku 2002. Existuje rovněž možnost měnit cizí měnu v bankách a jejich filiálkách. **Pozor, v lednu 2016 došlo k plošnému uzavření všech směnár a podle dostupných informací se s obnovením jejich činnosti do budoucna nepočítá.**

Od roku 2001 platí zákaz používání cizích měn při operacích v hotovosti. Průměrná doba zaslání prostředků do zahraničí je 2-3 pracovní dny. V praxi je důsledně aplikována dodatečná povinnost uvést zdroj prostředků v případě podezření z praní špinavých peněz. Parlament v roce 2007 odsouhlasil dodatek k devizovému zákonu, kterým zrušil dodatečné zdanění vývozu hotovosti ze země, což je v souladu s požadavkem WTO a mělo také pomoci snížit inflační tlaky.

Nejvíce používanou formou plateb v obchodním styku se zahraničím je akreditiv. Platební morálka místních partnerů je podle zkušenosti českých firem poměrně uspokojivá.

Od pádu Sovětského svazu Ázerbájdžán radikálně liberalizoval zahraniční obchod. První legislativa, upravující fungování zahraničního obchodu, byla přijata v roce 1992. Nicméně významné restriktce exportu tzv. strategického zboží či zboží strategického významu existovaly až do roku 1994. Patřily mezi něj mj. všechny ropné výrobky.

I dnes stále existuje poměrně omezený seznam výrobků, kde se vyžaduje souhlas, certifikace nebo licence při vývozu a dovozu do/z země.

Při vývozu do této skupiny spadají z důvodů národní bezpečnosti tyto druhy zboží a služeb:

- zboží a technologie podléhající vývozu v souladu s mezinárodními smlouvami;
- zbraně, včetně zbraní hromadného ničení a jeho nosičů;
- tzv. zboží dvojího užití, které může být využito pro výrobu ZHN;
- výbušniny a radioaktivní materiály;
- ostatní zboží a služby, označené prezidentem republiky jako zboží podléhající souhlasu.

Vývozní povolení je vydáno po vyjádření kompetentních orgánů státní moci.

Dovoz a vývoz těchto druhů zboží a služeb je prováděno výlučně na základě dekretu Kabinetu ministrů:

- zbraně a vojenské zařízení
- výbušniny
- radioaktivní materiály
- narkotika
- speciální druhy vědeckých znalostí a technického know-how, nezbytných pro výrobu zbraní
- krev a výrobky z ní
- vývoz surových diamantů

Vývoz a dovoz těchto výrobků a služeb, který je prováděn na základě vydání povolení od různých orgánů státní moci:

Vývoz:

- Divoká zvířata a rostliny, zvláště ty, které jsou chráněny mezinárodními konvencemi a patří k ohroženým druhům. Povolení vydává Ministerstvo životního prostředí a přírodních zdrojů.
- Suroviny z rostlin a zvířat pro výrobu léků. Povolení vydává Ministerstvo životního prostředí a přírodních zdrojů a Ministerstvo zdravotnictví.
- Umělecká díla a starožitnosti, povolení vydává Ministerstvo kultury a turismu.
- Vynálezy, know-how. Povolení vydává Státní výbor pro standardizaci, metrologii a patenty a Akademie věd.
- Narkotika, povolení vydává Ministerstvo zdravotnictví.

Dovoz:

- Insekticidy, povolení vydává Ministerstvo zemědělství.
- Léky a lékařské zařízení, povolení vydává Ministerstvo zdravotnictví.
- Veterinární léky, povolení vydává Státní veterinární správa.
- Divoká zvířata a rostliny, zvláště ty, které jsou chráněny mezinárodními konvencemi a patří k ohroženým druhům. Povolení vydává Ministerstvo životního prostředí a přírodních zdrojů.
- Suroviny z rostlin a zvířat pro výrobu léků, povolení vydává Ministerstvo životního prostředí a přírodních zdrojů a Ministerstvo zdravotnictví.
- Narkotika, která nejsou registrována v Ázerbájdžánu, povolení vydává Ministerstvo zdravotnictví.

Je zakázán vývoz kovošrotu (prezidentský dekret z roku 2001) a vývoz dovoz substancí, narušující ozonovou vrstvu.

Celní odbavení:

Praxe celního odbavení byla v Ázerbájdžánu terčem kritiky od vzniku moderního státu. V souvislosti s ekonomickými problémy, kterým Ázerbájdžán v poslední době čelí je však patrná snaha danou situaci zlepšit. Již v roce 2009 byl zahájen provoz tzv. one window shop na celnících, což v praxi umožnilo vyřídit kompletní celní deklaraci na jednom místě. Podle oficiálních údajů se díky tomu podařilo zkrátit proces jejího vyřízení na 15-20 minut. Ovšem nejdůležitější změny přinesl dekret prezidenta z ledna 2016, který výrazně zprůhlednil proces určování výše cla, odstranil dobrovolně-povinnou praxi využívání služeb celních brokerů a zvýšil limit pro bezcelní nekomerční dovoz z 2 000 na 10 000 USD.

Vlastní celní řízení probíhá na základě několika právních dokumentů, z nichž nejvýznamnější jsou Celní kodex (srpen 2011) a Rozhodnutí Kabinetu ministrů o clech z roku 2001. Výše uvedené legislativní dokumenty rozdělují cla na tři skupiny:

- ad valorem (10-25 %)
- specifická cla
- složená cla (kombinace dvou předešlých cel)

V poslední době převládá tendence zvyšovat roli cel ad valorem.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Podle zákona mohou zahraniční investoři vytvářet za účelem podnikání společné podniky s místními společníky nebo vytvářet nové podniky 100% vlastněné zahraničním subjektem, a to ve formě místního zastoupení nebo pobočky.

I když vláda formálně neuplatňuje dohled nad zahraničními investicemi, proces registrace nové firmy při Ministerstvu spravedlnosti je de facto určitým „screeningem“ investora a investice. Registrace firmy podle zákona obnáší pouze posouzení správnosti předložených dokumentů.

Při hledání vhodných komerčních, ale i bytových prostor doporučujeme využít služeb některé z početných realitních kanceláří.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Stejně jako kdekoli jinde na světě je i v Ázerbájdžánu reklama nedílnou součástí prodejní strategie každé firmy, která chce úspěšně působit na trhu. Tiskovaná reklama (inzeráty v tisku, reklamní poutače na ulicích a distribuce reklamních letáků) je zajišťována agenturami většinou s podílem zahraničního kapitálu.

Velmi populární jsou rovněž elektronická média všeho druhu, přičemž v oblasti sociálních sítí jednoznačně vede Facebook a Instagram. Oproti evropským zvykostem není příliš rozšířena velkoplošná reklama v podobě billboardů.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

V Ázerbájdžánu jsou formálně uznávána práva spojená s využitím movitého a nemovitého majetku. Ázerbájdžánský soudní systém se vyznačuje selektivní efektivností a nefunguje nezávisle na výkonné moci. Špatná kvalita, nespolehlivost, svévole a nedostatečné možnosti vynucení práva jsou překážkami pro zahraniční (i domácí) firmy rozvíjet jakýkoliv byznys v zemi. Politicky dobře napojené skupiny (klany) profitují z kontroly nejlukrativnějších sektorů ekonomiky. Úpravy Občanského zákoníku z roku 2007, které umožňují úřadům násilně vykupovat pozemky, (údajně s cílem rychlejší výstavby veřejně prospěšných staveb) mohou ještě více ohrožovat vlastnická práva investora.

Určité zlepšení v této oblasti ale existuje. Vláda v současné době spolu se Světovou bankou intenzivně pracuje na vylepšení systému registrace majetku. V roce 2006 vláda centralizovala databázi všech operací na trhu nemovitostí určených k bydlení do sítě notářských kanceláří, metodicky vedených Ministerstvem spravedlnosti.

Ázerbájdžán začal již v polovině 90. let s implementací národního systému registrace a ochrany duševního vlastnictví. Opatření byla prováděna ve spolupráci se Světovou organizací pro duševní vlastnictví (WIPO), jehož je země členem. Souběžně došlo i k úpravám legislativy v tomto smyslu a tak byl v roce 1996 přijat zákon o autorských právech a s ním spojených právech, v roce 1997 patentový zákon a v roce 1998 zákon o obchodních značkách a geografických pojmenováních. Ázerbájdžán je členem Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO), stranou Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, Úmluvy o zvukových záznamech i obou tzv. internetových smluv WIPO.

6.6 Trh veřejných zakázek

Avíza o veřejných zakázkách jsou publikována v oficiálních denících Azerbaijan a Respublika spolu s uvedením podmínek a časových lhůt pro podání přihlášky. Podle zákona by měly být všechny veřejné zakázky rovněž publikovány na stránkách www.tender.gov.az. Tendrové specifikace jsou většinou zveřejňovány pouze v ázerbájdžánském jazyce.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Všeobecně platí, že o sporech a neshodách, vznikajících mezi zahraničními investory a firmami se zahraničním kapitálem, státními institucemi nebo podniky, veřejnými organizacemi či jinými právními subjekty rozhodují místní soudy nebo po dohodě zúčastněných stran soudy arbitrážní (včetně těch zahraničních). Mechanismus urovnávání sporů v Ázerbájdžánu existuje, avšak efektivní prostředky ochrany a vynucení vlastnických a smluvních práv nejsou vždy zaručeny. Stát oficiálně nezasahuje do kompetence soudů, v praxi ale má soudní moc vůči exekutivě jen velmi slabou pozici. Soudci často nemají adekvátní znalosti a zkušenosti z moderní daňové a ekonomické legislativy.

Od roku 2000 platí Zákon o mezinárodní arbitráži, který zavádí možnost lokální arbitráže, pokud jde o kontrakty s účastí zahraničního subjektu. Nicméně jedná se o mechanismus využívaný jen velmi zřídka. Bilaterální dohody o podpoře a ochraně investic poskytují zahraničním subjektům lepší zajištění pro případ sporů v tomto smyslu.

Ázerbájdžán je smluvní stranou World Bank Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of the other States a také členem Multilateral Investment Guarantee Agency a 1958 New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards.

Místní legislativa zná i Zákon o bankrotech, ovšem i tento mechanismus je požíván jen velmi zřídka.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Velká pozornost by měla být věnována výběru správného, vhodného partnera. Ten může sehrát významnou roli nejen jako „průvodce“ poměrně složitou ázerbájdžánskou legislativou a předpisy, ale i jako neocenitelný zdroj informací, např. co se rozložení sil a vlivů v té které ekonomické sféře týká. Nesmírně důležitý je pak pravidelný osobní kontakt s partnerem. Systém korespondenční spolupráce a uzavírání kontraktů „na dálku“ není v Ázerbájdžánu příliš funkční ani oblíbený. Poštovní či e-mailová korespondence může posloužit k prvotnímu kontaktu s potenciálním partnerem, ale bez osobních setkání nelze počítat s udržením a prohlubováním obchodních kontaktů.

Nemalou roli hraje jazyková připravenost českých subjektů. Preferovaným jazykem jednání je v drtivé většině případů stále ruština, což může zástupce našich firem mnohdy překvapit.

Pokud český byznysmen nezná dobře svého partnera a neorientuje se dostatečně v místní problematice, neměl by se pouštět do rozhovorů na citlivá témata, jako je náboženství (přístup k vyznávání islámských hodnot se u jednotlivých lidí velmi různí a je nutno znát názory partnera, než se s ním na toto téma pustíme do debaty) nebo konflikt o Náhorní Karabach a k němu přilehlé okresy.

Není vhodné příliš tvrdě operovat s lhůtami a termíny a používat nátlakové metody jednání. Tento přístup se většinou ukáže jako kontraproduktivní.

Všeobecně, na ázerbájdžánské podnikatele je třeba pohlížet jako na rozvážné, schopné a chytré partnery, kteří se v oblasti mezinárodního obchodu dostatečně orientují. Jsou připraveni k přijímání nových obchodních partnerů, a také nových myšlenek či metod práce.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Pro občany ČR platí pro vstup na území Ázerbájdžánu vízová povinnost.

POZOR: Při pobytu v Ázerbájdžánu převyšujícím 15 dnů platí pro cizince povinnost registrovat se u migrační služby. Registraci je možné provést po internetu na adrese: <http://en.e.migration.gov.az/> . V případě, že tato povinnost není respektována, je při výjezdu z Ázerbájdžánu vyžadováno zaplacení pokuty a v krajním případě může dojít až k deportaci.

- Víza lze získat buď elektronicky na internetové adrese: <https://evisa.gov.az/en/>; vízový poplatek činí 23 USD, standardní doba vyřízení činí 3 pracovní dny;
- nebo osobně na konzulárním úseku velvyslanectví Ázerbájdžánu v Praze (Na Zátorce 783/17, 160 00 Praha 6, tel.: 246 032 424, fax: 246 032 425, <http://prague.mfa.gov.az/>). Vyřízení žádosti trvá okolo 10 dnů.

K žádosti o vízum podávané osobně na konzulárním úseku je třeba předložit:

1. pozvání od ázerbájdžánského subjektu **následně potvrzené konzulárním odborem MZV Ázerbájdžánu**
2. [vyplněnou žádost o vízum](#)
3. platný cestovní pas
4. dvě fotografie pasového formátu
5. doklad o zaplacení konzulárního poplatku

Doporučení na cestu:

Vzhledem k přetrvávajícímu konfliktu mezi Ázerbájdžánem a Arménií o Náhorní Karabach je uzavřena ázerbájdžánsko-arménská hranice. Nedoporučuje se cestovat do příhraničních oblastí s Arménií a do oblastí v blízkosti linie dotyku zneřátených stran.

Vstupem na území mezinárodně neuznané Náhorně-karabašské republiky bez souhlasu ázerbájdžánských orgánů se občan třetího státu dopouští narušení hraničního režimu Ázerbájdžánské republiky a bude prohlášen za nežádoucí osobu.

Dále upozorňujeme, že hranice mezi Ázerbájdžánem a Ruskou federací prochází na ruské straně přes bezpečnostně problematický Dagestán. Eventuelní cestu do/z Ázerbájdžánu po této trase doporučujeme důkladně zvážit.

Pro pohyb v samotném Ázerbájdžánu nejsou zavedena žádná omezení. Nejsou potvrzena zvýšená rizika teroristických útoků.

Při pobytu se doporučuje respektovat základní bezpečnostní pravidla chování a respektovat pokyny příslušníků ozbrojených složek (nelze se například volně pohybovat v bezprostřední blízkosti prezidentských či vládních budov).

[Více informací.](#)

Při dovozu cizí měny neplatí žádná omezení.

Při příjezdu je třeba vyplnit celní deklaraci.

Při vývozu předmětů vyrobených před rokem 1960 podléhá vyvážený předmět exportní dani a pro samotný vývoz je třeba povolení ministerstva kultury.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Viz předešlá kapitola.

Pro zaměstnání v zemi je třeba získat pracovní vízum, které vydává [Státní imigrační služba Ázerbájdžánu](#).

Vzhledem k tomu, že situace, pravidla a poplatky v této oblasti se velmi rychle mění v čase, doporučujeme kontaktovat [příslušný zastupitelský úřad v ČR](#) před podáním žádosti o pracovní vízum.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Mezi Českou republikou a Ázerbájdžánem není uzavřena žádná smlouva v oblasti zdravotního zabezpečení. Z tohoto důvodu je českým občanům v Ázerbájdžánu poskytována zdravotní péče pouze za úplatu. V případě cesty do této země proto důrazně doporučujeme sjednání příslušného cestovního pojištění.

---

7. Kontakty

Níže uvádíme nejdůležitější kontakty:

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchrana, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Ázerbájdžánu

ul. Jafar Jabbarly 44 (Caspian Plaza, 16. patro), Baku, AZ1065

tel.: +994 12 436 85 55

Fax: +994 12 436 85 57

e-mail: baku@embassy.cz

web: www.mzv.cz/baku

Spojení z letiště - taxíkem, cena smluvní (15 - 20 AZN)

- autobusem AIRPORT EXPRESS do stanice metra **28 May** a následně metrem na stanici **Nizami** (nutno zakoupit plastickou *Baku Card*).

Spojení z centra města – taxíkem (cena za jednu jízdu v rámci Baku cca 5-8 AZN), popř. metrem (stanice metra Nizami)

Ekonomicko-obchodní úsek Velvyslanectví ČR v Baku je ke květnu 2020 personálně neobsazen.

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Při Velvyslanectví ČR v Baku působí i Zahraniční kancelář CzechTrade, nacházející se na stejné adrese a pokrývající vedle Ázerbájdžánu i Gruzii.

Kontakt:

Ing. Pavel Zelenka, MBA

vedoucí Zahraniční kanceláře CzechTrade v Baku

ul. Jafar Jabbarly 44 (Caspian Plaza, 16. patro), Baku, AZ1065

mobil: +994 51 206 9695

e-mail: pavel.zelenka@czechtrade.cz

---

web: www.czechtrade-azerbaijan.cz

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Nouzová linka Velvyslanectví ČR v Baku: +994 502 291 363
- Hasiči: 101
- Policie: 102
- Lékařská pohotovost: 103
- Informace o tel. číslech: 109
- Taxi: +994 125 653 189 nebo služba uber

7.4 Internetové informační zdroje

- [Kancelář prezidenta Ázerbájdžánu](#)
- [Kabinet ministrů Ázerbájdžánu](#)
- [Parlament Ázerbájdžánu](#)
- [Ministerstvo zahraničních věcí Ázerbájdžánu](#)
- [Ministerstvo hospodářství Ázerbájdžánu](#)
- [Státní výbor statistiky Ázerbájdžánu](#)
- [Centrální banka Ázerbájdžánu](#)
- [Databáze tenderů](#)
- [Obchodně průmyslová komora Ázerbájdžánu](#)
- [Státní ropná společnost](#)
- [Státní vodárenská společnost Azersu](#)
- [Podzemní dráha \(metro\) v Baku](#)

Informační agentury a internetové noviny

- [Ázerbájdžánská tisková agentura](#)
- [Ázerbájdžánská státní tisková agentura](#)
- [Tisková informační agentura Turan](#)
- [Internetové zpravodajství Day.AZ](#)
- [Internetové zpravodajství Today.AZ](#)
- [Informačně-analytický časopis Region plus](#)

Detailnější informace jsou dostupné na internetovém [průvodci ázerbájdžánskými médii](#).